

انسان در نگارستان شعر بیدل

دکتر اسدالله حبیب

پرنیان خیال

۱۳۹۴

سرشناسه: حبیب، اسدالله، ۱۳۲۰ -
عنوان و نام پدیدآور: انسان در نگارستان شعر بیدل / اسدالله حبیب.
مشخصات نشر: تهران: پریشان خیال، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: [۱۲]، ۱۶۶ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
فروست: ادبیات سبک هندی؛ ۰۴. نقد و بررسی سبک هندی؛ ۰۲.
شابک: ۹-۹-۹۵۴۴۸-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: بیدل دهلوی، عبدالقادر بن عبدالخالق، ۱۰۵۴-۱۱۳۳ق. -- نقد و تفسیر
موضوع: بیدل دهلوی، عبدالقادر بن عبدالخالق، ۱۰۵۴-۱۱۳۳ق.
صنوع: شعر فارسی -- قرن ۱۲ق. -- تاریخ و نقد
رده ی کنگره: ۸۱۳۹۴/الف ۲ح/PIR۶۶۵۵
رده بندی دیویی: ۸۱۵/۵
شماره ثبت کتاب ملی: ۴۵۰۶۰۴۵

پریشان خیال

تهران، فلکه دوم صادقیه، خیابان صدایان، پلاک ۱۹
تلفن: ۰۹۱۲۱۰۵۶۶۱۰۰۹۳۰۶۴۱۷۲۳۰-۴۴۹۵۴۹۸۲
www.parneyankheyal.com

انسان در نگارستان شعر بیدل

دکتر اسدالله حبیب

چاپ اول

۱۰۰۰ نسخه

۱۳۹۴

طرح جلد: تمثال بیدل اثر استاد ارغوان خاتمی

چاپ نسیم

حق چاپ محفوظ

شابک: ۹-۹-۹۵۴۴۸-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰

ISBN: 978-600-95448-9-9

	سخن ناشر
	گوشه‌ای از تلاش‌های فرهنگی - ادبی دکتر اسدالله حبیب
	در زندگی مطالعه‌ی دل غنیمت است
۱	آغازین سخن
۱۱	بیدل، سخنور انسان‌پستا
۱۹	سه تا او
۲۵	بارهی مرد در آئینه‌ی شعر بیدل
۳۱	انسان، تازی بر تارک «سرفان»
۳۵	بیدل در ثلث رجا
۵۳	بیدل، دربار و درباریان
۶۳	زندگی لیلی است
۶۷	فقرافزایی جنگ‌ها در هند و آن در نیمه، بیدل
۷۵	طلب و آزادی
۸۳	گردن‌فرازی یا فروتنی
۸۷	لاف و اظهار کمال
۹۱	چندبایسته و نبایسته
۹۷	بامردم‌باش!
۱۰۳	فراسوی شادروان خاموشی و بلاغت سکوت
۱۰۹	دربنفشه زارهای عشق
۱۱۷	از جهان جهد
۱۲۱	اتفاق‌ها و نفاق‌ها
۱۲۳	موج‌می‌تار است بیدل کاسه‌ی تنبور را
۱۲۷	دل یعنی انسان و محور انسان بودن
۱۳۵	مینیا تورهای طنز
۱۴۱	تراژدی معدنچیان «بیرات»

۱۴۳	رشد جمعیت انسان‌ها و پیدایش دولت
۱۴۷	لیلیک کعبه و ناقوس دیر
۱۵۳	آدمی هم بوزینه بود!
۱۵۹	بازیسین گفتار
۱۶۱	واژه‌نامه و فهرست اعلام

[طرح جلد آثار صائب پژوهی و بیدل شناسی منتشره از سوی انتشارات پرنیان خیال، مزین به تمثال‌های صائب و نیز بیدل دهلوی اثر خیال و قلم نقاشی استاد ارغوان خاتمی هنرمند و نقاش معاصر است که بی هیچ چشمداشت مادی به علاقه‌مندان شعر و ادب فارسی ایران و جهان پیشکش کرده‌اند. بی‌گمان انتشارات پرنیان خیال قدردانی محبت بی‌دریغ ایشان هست و خواهد بود.]

ادبیات سبک هندی یکی از پر بارترین دوره های ادب فارسی است که شور بختانه در سایه ی بی مهری ادیبان، پژوهندگان و آموزگاران شعر و ادب فارسی ایران، چنانکه باید و در حد شایستگی های بی تردیدش مورد مطالعه و شناخت واقع نشده است. در تمام دوران تحصیلات دانش آموزی و دانشگاهی، حتی در رشته ی تخصصی زبان و ادبیات فارسی، کمترین سهم ممکن شناسایی شاعران بزرگ و نوابغ هنری سبک موسوم به هندی داده شده است؛ شاعران آر بمنند چون صائب تبریزی، طالب آملی، عرفی شیرازی، نظیری نیشابوری، کلیم کاشانی، بیدل دهلوی و ... در دوران خویش از مفاخر ادبیات فارسی، در گستره ی پهناوری از دورترین سرزمین های شبه قاره و آسیای صغیر گرفته، تا متصرفات دولت عثمانی و حتی دورتر در بعضی کشورهای پاییز آن روزگار بوده اند.

انتشارات «پر نیان خیال» ضمن ترحم نهادن به خدمات شایسته ی پیشگامان عرصه ی شناخت و احیای دوران پربرکت ادب فارسی، در عصر رشکوه صفوی و شعر و ادب سبک هندی، رسالت خود دانسته است که به شکلی تخصصی به انتشار آثار روهندگان این عرصه بپردازد. باشد که بتواند گامی کوچک در راه تحقق این هدف بزرگ بردارد.

در این راستا بختیار بوده ایم که در نخستین گام توانستیم نشر آثار ارجمند استاد «دکتر اسدالله حبیب» بیدل شناس برجسته ی معاصر را بر سر میز بیاوریم. بدین وسیله خود را وامدار مهربانی و بزرگواری این ادیب و شاعر فرهیخته می دانیم.

دکتر حبیب، سال های بسیاری از عمر پربرکت خود را در شهادت میبانی دالقادر بیدل دهلوی، شاعر فحل و بی مانند ادب فارسی در هندوستان و آثار ارجمند نظم و نثر او گذرانده و به حق از صاحب نظران بیدل شناسی معاصر است.

کتاب «انسان در نگارستان شعر بیدل» اثری است توصیفی-تحلیلی درباره ی جایگاه انسان در اجتماع، تاریخ و به واقع در باورهای بیدل. بیدل دهلوی، به جایگاه ویژه ای برای انسان در جهان آفرینش باورمند است و می کوشد با رویکردهای شاعرانه و نگاه ژرف اندیش خود، جلوه های این باور متعالی را در اندیشه های فروخته در غفلت های گونه گون جامعه ی بشری،

فرایاد آورد.

دکتر حبیب در پاسخ به درخواست انتشارات پرنیان خیال، با پشتکار و بزرگواری بی نظیر، واژه‌نامه و فهرست اعلامی نیز بر این کتاب افزودند که بی گمان موجب بهره‌مندی بیشتر خوانندگان می‌شود و شایان سپاسگزاری ویژه است.

زمان انتشار این کتاب، دواثر دیگر نیز از استاد دکتر اسدالله حبیب در زمینه‌ی بیدلشناسی، با عناوین «در سواحل گنگا» و «بیدل و چهارعنصر» توسط انتشارات پرنیان خیال در دست انتشار است که کتاب نخست، رمانی است بر پایه‌ی زندگانی عبدالقادر بیدل دهلوی، شاعر بزرگ هنرهای فارسی‌گوی در قرن دوازدهم، و کتاب دوم به بررسی کتاب منشور «چهارعنصر» اختصاص دارد که در واقع زیست‌نامه‌ی خودنوشت بیدل است.

ذکر این نکته لازم است که در ویراستاری این اثر، کوشیده‌ایم کمترین دگرگونی در انشای استاد حبیب صورت‌پذیرد که گاهی ویژگی‌های طبیعی زبان فارسی دری رایج در افغانستان نزدیک شده است. امید که این روش، لطفاً، سلیقه‌ی ایشان را برای خواننده‌ی ایرانی و فارسی‌زبانان دیگر دوچندان کند.

دکتر محمدعلی شیوا